

Plan van aanpak vijfhoeknotitie 'Structurele economische aanpassingen'.

Aanleiding

De a-directies schrijven een gezamenlijke notitie over het vijfhoekagendapunt 'structurele economische aanpassingen'.

Uitgangspunten

- Er zijn verschillende beleidsterreinen die als gevolg van de coronacrisis extra urgent zijn geworden, maar waar nog geen gedragen ambtelijke of politieke besluitvorming over heeft plaatsgevonden. Doel van de notitie is om dossiers te beschrijven die als gevolg van de coronacrisis urgent zijn geworden en oplossingsrichtingen te identificeren die;
 - o Bijdragen aan economisch en maatschappelijk herstel;
 - o Bijdragen aan een antwoord op structurele gevolgen van de coronacrisis.
- De bespreking/ notitie kan benut worden als een kans om geplande hervormingen (pensioenen, borstlap) extra tractie te geven.
- Dubbel werk moet zoveel mogelijk voorkomen worden.
 - o Dat betekent ten eerste dat we de Brede Maatschappelijke Heroverwegingen niet over zullen doen, maar wel kunnen putten uit beleidsopties uit rapporten waar dat nuttig is.
 - o Dat betekent ten tweede ook dat we beleidsterreinen niet zullen behandelen wanneer deze al uitvoerig zijn behandeld bij eerdere vijfhoekbesprekingen rond corona (bijvoorbeeld ten aanzien van de afbouw van regelingen).
 - o Dat betekent dat bestaande trajecten in deze vijfhoeknotitie kunnen meelopen, bijvoorbeeld ten aanzien van handel, klimaat en pensioenen.
- De notitie wordt een co-product van de a-directies waar relevante dossierhouders kunnen worden aangewezen om te schrijven. Relevante beleidsdirecties kunnen ook worden betrokken, zeker waar op dossiers in reactie op de coronacrisis al werk wordt verzet. Beleidsverantwoordelijke departementen (voor zover niet behorende bij de a-directies) moeten worden betrokken.

Inhoudelijk

- De coronacrisis beïnvloedt verschillende maatschappelijke en economische vraagstukken. Een paar springen hierbij direct in het oog.¹
- 1. Arbeidsmarkt/sociale zekerheid: de huidige crisis legt opnieuw grote verschillen in zekerheden tussen contractvormen bloot. Wat is er tijdens de gezondheids crisis op de arbeidsmarkt gebeurd en welke beleidsopties zijn denkbaar om bij een volgende crisis kwetsbaarheden te voorkomen?²
- 2. Handel: Welke gevolgen heeft de coronacrisis voor de manier waarop waardeketens zijn vormgegeven? Hoe om te gaan met verruiming van staatssteunkaders? Welke reactie vragen deze ontwikkelingen van de Nederlandse overheid?
- 3. Pensioenen: als gevolg van de coronacrisis worden dekkingsgraden hard geraakt. Hoe beïnvloedt de coronacrisis pensioenen verder? Wat zou verstandig beleid zijn?
- 4. Innovatiebeleid: Wat zijn de gevolgen van de coronacrisis voor de wijze waarop bedrijven vernieuwen en R&D-activiteiten ondernemen? Wat betekent dat voor het innovatiebeleid?
- 5. Klimaat/energie/landbouw: de coronacrisis leidt tot een temporisering van klimaatmaatregelen (bijv. consultatie CO2-heffing), een doorwerking op bredere ontwikkelingen (bijv. lagere CO2-prijs), en het beïnvloedt de effectiviteit van instrumenten (bijv. SDE++ bij wegvallende investeringen). Hoe ziet klimaatbeleid er post-corona uit?
- 6. Zorg: de zorg is als gevolg van de coronacrisis onder grote druk komen te staan. Welke onvolkomenheden in de zorg zijn als gevolg van de coronacrisis bloot komen te liggen? Wat is wenselijk beleid om deze in de toekomst te voorkomen?
- 7. Woningmarkt/vastgoed: de coronacrisis zorgt voor gelijktijdige aanbod- vraag- en vertrouwensschok in de economie. Allen zijn zij van grote invloed op de woningmarkt. Wat

¹ Onderstaande vragen dienen ter illustratie. Schrijvers van de dossiers hebben vrijheid in de precieze invulling en maken hier zelf afspraken over.

² Voor zover niet behandeld in vijfhoektraject 3/Arbeidsmarkt

gebeurde er tijdens de coronacrisis op de woningmarkt, wat zijn verwachtingen voor de toekomst, en welk beleid is wenselijk om een goed functionerende woningmarkt te borgen? Hier kan ook breder worden gekeken, bijvoorbeeld naar de gevolgen voor de retailvastgoed.

8. **Onderwijs:** de coronacrisis ging onbedoeld ook gepaard met een aantal experimenten. Een daarvan is het onderwijs op afstand met behulp van digitale middelen. Hoe is dat experiment verlopen, wat hebben we ervan geleerd en wat betekent het voor beleid?
9. **Mobiliteit:** tijdens de coronacrisis werkten veel mensen thuis. Dat heeft een enorme invloed gehad op de bezetting van het (openbaar) vervoer. Welke lessen vallen te trekken? Leiden inzichten uit de coronacrisis tot nieuwe inzichten voor het mobiliteitsbeleid?
10. **Fiscaliteit:** wat zijn, los van bovengenoemde terreinen, verstandige fiscale hervormingen voor de komende periode? Zowel voor burgers als bedrijven.
- 11.

12. Aanpak en planning

- 'Secretariaat' door **5.1.2e** (EZK/AEP), **5.1.2e** (FIN/AFEP) en **5.1.2e** (SZW/ASEA).
- De notitie wordt een co-product van de a-directies waar dossierhouders kunnen worden aangewezen om te schrijven. Relevante beleidsdirecties kunnen ook worden betrokken, zeker waar beleidstrajecten in reactie op de coronacrisis al gestart zijn. Beleidsverantwoordelijke departementen (voor zover niet behorende bij de a-directies) móeten worden betrokken.
- De notitie kan grofweg de volgende opbouw kennen: eerst een inleiding waarbij een macro-verhaal wordt geschetst dat ingaat op het belang van structurele hervormingen en daarmee de aanleiding geeft van deze exercitie. Daarna volgt een samenvatting met behandeling van rode draden, en vervolgens per onderwerp een eigen hoofdstuk. Voorkomen moet worden dat het een al te groot boekwerk wordt: mikken op max 20 pagina's in totaal.
- De notitie vormt het startschot voor verdere uitwerking: het is onmogelijk om zoveel dossiers in korte tijd met recht te behandelen. Het proces zou er als volgt uit kunnen zien:
 - o De notitie doet een voorstel voor dossiers waarvoor beleidsopties verder uitgewerkt en verkend moeten worden in werkgroepen.
 - o Na akkoord in de vijfhoek eind mei wordt bezien wat nodig is om verder uit te werken, bijv. voor besluitvorming of separate bespreking (bijv. voor specifieke beleidsterreinen) op de werkagenda van de vijfhoek. Ook dit kan worden voorbereid in interdepartementale werkgroepen.
- Op ieder dossier wordt een team van schrijvers uit de a-directies aangewezen. Bij zorg dus de dossierhouders zorg van de verschillende a-directies, en in dit geval in aanvulling met iemand van VWS/MEVA. Bij onderwijs geldt hetzelfde, maar dan met aanvulling van iemand van OCW/Kennis. Bestaande trajecten bij beleidsdirecties ten aanzien van de coronacrisis worden in dit traject zoveel mogelijk meegenomen.
- Planning: agendering van de notitie is voorzien voor eind mei.
 - o Week van 27 april: overeenstemming bereiken over PvA .
 - o 4 mei: schrijvers aan het werk zetten met deadline 15 mei (10 werkdagen schrijftijd)
 - o Week van 18 mei: secretariaat maakt het geheel tot één notitie en schrijft samenvatting en inleiding.
 - o Bespreking ambtelijke vijfhoek in de week van 25 mei en politieke vijfhoek week later. Discussiepunt: welke dossiers verdienen verdere uitwerking in werkgroepen om een gedegen politieke besluitvorming mogelijk te maken? Deze kunnen dan later opnieuw op de agenda van de vijfhoek belanden.